

Rijkswaterstaat
Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Rijkswaterstaat op volle kracht verder

Spiegeldag vaarweggebruikers 7 november 2009

Spiegel

De Spiegeldag is bedoeld om elkaar 'een spiegel voor te houden' en in alle openheid te praten over wat goed gaat, wat niet kan en wat beter kan.

De dag past in het streven van Rijkswaterstaat om meer publieksgericht te werken.

Ligplaatsen slimmer aanleggen en benutten en een betere afstemming van bedieningstijden van bruggen en sluizen voor de scheepvaart. Dat zijn speerpunten van Rijkswaterstaat voor de beroeps- en recreatievaart.

De derde Spiegeldag voor vaarweggebruikers werd gehouden op zaterdag 7 november 2009. In het Zaantheater te Zaandam troffen zo'n 150 schippers uit de beroeps- en recreatievaart en Rijkswaterstaat elkaar om in gesprek te gaan over het werk op en aan de Rijksvaarwegen. Daarnaast waren ook andere vaarwegbeheerders en belangengroepen aanwezig.

Thea Helmerhorst, programmamanager van het ScheepvaartVerkeersCentrum van Rijkswaterstaat, lichtte tijdens de plenaire bijeenkomsten de voortgang op de werkzaamheden toe. In het Schipperscafé konden schippers meepraten over veiligheid op het water en duurzaam varen. Op het Spiegelplein ging Rijkswaterstaat met

schippers in gesprek over bijvoorbeeld vaarroutes langs windmolens op zee en het nut van AIS-transponders. Ook waren er diverse workshops, bijvoorbeeld over betrouwbare reistijd en over ligplaatsen.

"Het is goed elkaars standpunten te horen, dat leidt tot meer begrip voor elkaar."

"Je kunt hier je mening geven, in de wetenschap dat er naar je wordt geluisterd."
"Je krijgt niet altijd je gelijk, maar je wordt wel gehoord."

Ziedaar drie reacties van 'zomaar' drie deelnemers aan de Spiegeldag 2009. Ze geven goed weer waarom de beroepschippers en recreatievaarders de derde Spiegeldag van Rijkswaterstaat bezochten.

Spiegeldag 2007

Op de vorige Spiegeldag van 2007, gaf Rijkswaterstaat aan drie punten extra aandacht, de zogenoemde bakens:

- Hinder voor gebruikers beperken door onderhoud aan de vaarwegen beter af te stemmen met andere vaarwegbeheerders.
  - Stewards werven die meer affiniteit hebben met de nautische sector.
  - Meer voorlichten over en toezien op het voorkómen van de top-3 van ergernissen: verkeerde plaats op de vaarweg door recreatievaart, beroepsvaart die de schroef aan laat in de sluis, en recreatievaart die onvoldoende rekening houdt met de dode hoek van de beroepsvaart.
- Rijkswaterstaat heeft op al deze punten vooruitgang geboekt. De deelnemers ontvingen het boek 'Achteruitkijkspiegel', waarin een impressie van het werk van Rijkswaterstaat in de afgelopen drie jaar is beschreven. U kunt een exemplaar opvragen via spiegeldag@rws.nl (zolang de voorraad strekt).

Workshops

Ligplaatsen

Onder de titel 'Wakker worden! De ligplaatscapaciteit slim benut' werd hét onderwerp voor de beroepsschippers besproken. Hoewel Rijkswaterstaat de afgelopen jaren al voor uitbreiding en verbetering van wacht- en overnachtingsplaatsen heeft gezorgd, blijft er grote behoefte aan meer ligplaatsen. Dat heeft onder andere te maken met de voorgeschreven rusttijden en de toegenomen scheepslengtes. Deugdelijke steigers om veilig aan wal te komen zijn ook nodig. Rijkswaterstaat neemt het signaal dat er behoefte is aan meer capaciteit van de ligplaatsen serieus, en gaat onderzoeken hoe de capaciteit op een slimme manier verder kan worden vergroot.

Uit de plenaire bijeenkomsten kwamen aan dit onderwerp gerelateerde onderwerpen naar voren. Beroepsschippers zijn bezorgd over de mogelijke sluiting van de ligplaatsen in het Amsterdam-Rijnkanaal bij Maarssen.

"Er is nog geen beslissing genomen", benadrukte Raymond Ferron van Rijkswaterstaat Utrecht. Zonder alternatief zal de huidige ligplaatsen niet worden opgeheven.

Veel schippers stelden vragen over spudpalen. Ze zien het gebruik ervan als een deel van de oplossing voor het ligplaatsenprobleem, maar dit is niet overal toegestaan. Bij veel ligplaatsen liggen kabels en leidingen op de bodem, die door spudpalen beschadigd kunnen raken. Koninklijke Schippersvereniging Schuttevaer doet samen met Rijkswaterstaat onderzoek naar spudpalen. Het resultaat van dat onderzoek wordt begin 2010 verwacht.

Schippers wezen op buiten gebruik zijnde palen voor duwbakken bij ligplaatsen IJzendoorn. Dat is tijdelijk, zo liet Rijkswaterstaat aan het einde van de dag weten, omdat er een verkeerd bord staat.

De ligplaats is gewoon beschikbaar, het bord wordt zo snel mogelijk vervangen.

Informeer mij

Een goede en eenduidige informatievoorziening bevordert een betrouwbare reistijd. In de workshop 'Verras mij niet, maar informeer mij' bleek nog eens dat informatie over veel kanalen is verspreid en niet altijd hetzelfde is. Met name bij recreatieschippers zijn de mogelijkheden van de nieuwe informatiediensten nauwelijks bekend. Voor de schipper moet de informatie vooral eenduidig en uniform zijn, en 'vers' nieuws moet herkenbaar zijn. Het is wenselijk dat meer recreatievaarders de marifoon uitluisteren.

Rijkswaterstaat werkt aan een service met mobiel internet, waarmee vaarberichten op de mobiele telefoon te lezen zijn.

Betrouwbare reistijd

Hoe belangrijk is betrouwbare reistijd voor vaarweggebruikers? Wat zijn de

'Ik vind Rijkswaterstaat publieksgericht als...'

Hoewel Rijkswaterstaat hard werkt aan de publieksgerichtheid in de uitvoering van zijn werk, blijkt uit enquêtes dat de mate van tevredenheid hierover sinds 2007 blijft staan op 40 procent. Dit roept vragen op en daarom konden deelnemers reageren op de stelling 'Ik vind Rijkswaterstaat publieksgericht als...'. Ze schreven hun reactie op een zeildoek, dat aan het slot van de dag werd overhandigd aan Theo van de Gazelle, plaatsvervangend DG van Rijkswaterstaat. Theo: "Ik kijk met een tevreden gevoel terug op de dag en het was goed om in gesprek te zijn met u, de vaarweggebruiker."

Ondanks de vele positieve reacties heeft Rijkswaterstaat nog werk te doen, zoals:

- aan het werk met de resultaten van deze derde Spiegeldag: ligplaatsen slimmer benutten en betere afstemming van bedieningstijden.
- snel reageren op vragen van de gebruiker en op kleine ongemakken die binnenkomen via 0800-8002, marifoon, mobiele verkeersleiders en regionale publieksanalysesteams.

belemmeringen tijdens de reis van haven tot haven? Deze vragen stonden centraal in de workshop 'Van haven naar haven – weten wanneer je aankomt'.

Betrouwbare reistijd is noodzaak voor de beroepsvaart. Als beroepsschippers tijdig informatie krijgen over wachttijden bij

bruggen en sluizen, kunnen zij hun reisplan daarop afstemmen.

Voor de recreatievaart betekent betrouwbare reistijd vooral gemak. Recreatieschippers willen graag weten wanneer zij aan de beurt zijn als zij voor een brug of sluis liggen.

Impressie van de dag

In de plenaire sessies werden de belangrijkste gespreksonderwerpen van de dag besproken.

Waar kunt u Rijkswaterstaat op aanspreken?

Thea Helmerhorst, Programmamanager bij het ScheepvaartVerkeersCentrum (SVC), legde uit dat Rijkswaterstaat veel samen optrekt met collegavaarwegbeheerders onder het motto 'van haven tot haven'. Rijkswaterstaat is onder andere verantwoordelijk voor de wachtplaatsen bij sluizen en bruggen en de ligplaatsen voor de beroepsvaart op de rijksvaarwegen. Daarnaast zijn er vaarwegen die door anderen worden beheerd. Zichtbare verbeteringen zijn de afloopsteigers bij de meerpalen bij Amsterdam, meerplaatsen aan het Amsterdam-Rijnkanaal, de auto-afzetplaats bij Gorinchem en de verbetering van de

ligplaats IJzendoorn. De schippers noemden enkele knelpunten, zoals een gevaarlijke helling bij de auto-afzetplaats bij Haften, onveiligheid voor afgemeerde kleine schepen door hinderlijke waterbewegingen van snelvarende grotere beroepsschepen en drukte bij ankerplaatsen op de Boven-Merwede. Rijkswaterstaat herkent deze signalen, maar kan niet alles tegelijkertijd aanpakken en moet prioriteiten stellen.

Baggeren

Groot succes van de afgelopen drie jaar is de voortgang van het baggerwerk. Op de rijkswateren zijn de door de sector (beroeps- én recreatievaart) aangedragen knelpunten gebaggerd. De overige punten zijn doorgegeven aan de betreffende vaarwegbeheerders. Meer informatie hierover vindt u in de Achteruitkijkspiegel en op Spiegelnet.

Vernieuwde site

Op de Spiegeldag werd de vernieuwde website www.varendoesamen.nl gelanceerd. Nico van Lamsweerde, directeur van Stichting Recreatietoervaart Nederland (namens de convenantpartners), en Theo van de Gazelle, plaatsvervangend DG van Rijkswaterstaat, knipten symbolisch een lint door. Op de site staat informatie over de veiligheidscampagne 'Veilig varen doen we samen' en de zogenoemde Knooppuntenboekjes met tips over het passeren van drukke punten op de rijksvaarwegen.

Stemkastjes

In de plenaire bijeenkomsten konden de aanwezigen met behulp van stemkastjes reageren op vragen en stellingen over de vaarwegen en het werk van Rijkswaterstaat. Binnen een paar tellen verschenen de resultaten van die peilingen op het scherm.

Spiegelplein en workshops

Na de plenaire sessie konden de deelnemers op het Spiegelplein in gesprek gaan met specialisten of workshops bijwonen. In het Schipperscafé werd in kleine groepjes gediscussieerd over onderwerpen als 'schutten in de sluis', 'het passeren van grote schepen' en 'het recht op een ligplaats'. De standpunten werden genoteerd op zeiltjes. Wie belangstelling had voor simulaties kon terecht bij het onderdeel 'Aan de knoppen'.

AIS, RIS en marifoon

De voordelen van AIS zijn niet voor alle deelnemers duidelijk. AIS staat voor Automatisch Identificatie Systeem.

De AIS-transponder aan boord van een schip zendt een signaal uit, waardoor het schip eerder zichtbaar is op het radarscherm van andere schepen en verkeersposten. Het draagt bij aan de vaarveiligheid.

Ook de mogelijkheden van RIS (River Information Services) zijn nog niet bij iedereen bekend. In het kader van vlot en veilig varen gaat Rijkswaterstaat zorgen voor meer gerichte informatie over de mogelijkheden en beschikbaarheid van AIS, de transponder en RIS, ook voor de recreatievaart. Deze informatie is in de loop van 2010 te vinden op Spiegelnet (www.rijkswaterstaat.nl/spiegelnet).

Scheepsafvalstoffenverdrag (SAV)

Het Scheepsafvalstoffenverdrag is op 1 november 2009 in werking getreden en moet leiden tot een schonere binnenvaart. Het verdrag bleek nog weinig bekend onder de vaarweggebruikers. De consequenties van het afvalstoffenverdrag voor individuele schippers is niet in algemene termen aan te geven, omdat die onder andere afhankelijk zijn van de lading. Meer informatie is te vinden op: www.sabni.nl en www.rijkswaterstaat.nl/

Flessenpost

In een fles konden de deelnemers een boodschap voor Rijkswaterstaat achterlaten. Via deze flessenpost vroeg iemand aandacht voor vermindering van de snelheid van de RWS-schepen. Cor Venema, directeur van het ScheepvaartVerkeersCentrum (SVC), reageerde naar aanleiding hiervan meteen en sprak de varende RWS-medewerkers toe: "Denk aan de overige vaarweggebruikers, ook als je onderweg bent naar een incident!"

SAV-handboek en bij het Meld- en informatiepunt van het Havenbedrijf Rotterdam, telefoon: (010) 252 10 00.

Duurzaam varen, voortvarend besparen

De klimaatverandering én de maatregelen om deze te beperken staan wereldwijd hoog op de politieke agenda. Voor de binnenvaart kan deze aandacht gunstig uitpakken, want het is de meest energiezuinige manier van vervoer. Op de vaarwegen is nog ruimte voor groei, in tegenstelling tot de weg en het spoor. Daarom heeft het ministerie van Verkeer en Waterstaat het startsein gegeven voor het programma Voortvarend Besparen. Doel is een brandstofbesparing van 5 procent te realiseren in 2010.

Door slim en zuinig te varen valt er brandstof en dus geld te besparen. Bovendien vermindert het de CO₂-uitstoot. Op 1 maart 2010 start een nieuwe ronde van de 'Binnenvaart Brandstof Competitie'. Meer informatie staat op www.voortvarendbesparen.nl.

Afstemming bruggen en sluizen

De vaarweggebruikers vroegen om een betere afstemming van de bedieningstijden tussen bruggen en sluizen, zodat zij vlotter kunnen doorvaren. Rijkswaterstaat ziet dit als speerpunt voor de komende jaren.

Samenwerking

Rijkswaterstaat werkt op veel manieren samen met andere partijen om vlot en veilig scheepvaartverkeer van haven naar haven mogelijk te maken. Zo ook met Koninklijke Schippersvereniging Schuttevaer bij het oplossen van het pontenprobleem op de Maas. Kees de Vries van Schuttevaer geeft een toelichting: "Soms zit je elkaar in de weg op het water en moet je goede afspraken maken, zoals bij het project Gierpont. Naar aanleiding hiervan is een film gemaakt: 'Gierend heen en weer'." De film werd op de Spiegeldag vertoond en is vanaf februari 2010 te zien op www.rijkswaterstaat.nl/spiegelnet.

Muzikale omlijsting

Het Rijkswaterstaat gelegenheids-shantykoor en het theaterduo Piranha zorgden voor de muzikale noot gedurende de dag.

Op volle kracht verder

Na deze Spiegeldag zijn de speerpunten van Rijkswaterstaat:

- ligplaatsen slimmer aanleggen en benutten;
- bedieningstijden van bruggen en sluizen beter afstemmen.

"De oogst uit de workshops en gesprekken van vandaag heeft geleid tot een zeer geslaagde dag. We zetten er nog een tandje bij", aldus landelijk scheepvaart verkeersmanager Folkert Post in zijn slotwoord, terwijl hij een telegraaf op 'volle kracht vooruit' zette.

Spiegeltraject

Op www.rijkswaterstaat.nl/spiegelnet vindt u meer informatie over het Spiegeltraject van Rijkswaterstaat.

Dit is een uitgave van

Rijkswaterstaat

Kijk voor meer informatie op
www.rijkswaterstaat.nl
of bel 0800 - 8002
(ma t/m zo 06.00 - 22.30 uur, gratis)

januari 2010 | svc0110v005